

Abonnement pour un an
350 piastres
Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :
"Idjtihad," Constantinople

Téléph. st. 865

XXII ème ANNÉE

1927, 15 Aout No 234

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی، صبی مجموعہ

آبونان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
نورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳۱ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد ٹہوی »

تلہ فہور : استاسبول ۸۶۵

یکرمی ایکسچی سنہ

نومرو ۲۳۴-۱۵ آگستوس ۹۲۷

اجتماعی تدقیق

انکلتره ده سیاسی حریتلر

۲

1882 ده یگی بیر دور انکشاف ایدر . یاری آچیق فاپو صنایع ونجارت رؤساسنک قانون عملکتنه [Pays l'egal] ه گبرمه لرینه مساعد اولور . بونلری یاقین دن تعقیب ایدن کتلات ناس ، قانونک قانادلری اوزهرینه باصار ویکدیگرلرینی متعاقب مدخلی زورلارلر . 1884 دن بری ، سنه سی حریم انتخابه داخل اولمش بولونور . بوحال جوارینک مسکونلاشدیغنی و « فو بورغ Faubourg » بنگ [ه] بو یو دیکنی گورن بیر قرون وسطی « بورغ Borg » ی [**] حصارلرینی الحاقنامی ، سورلرینی کیری چکمه سی ونهایت بتون بیرحوالی بی district بی دباری ایچنه آلدینی گبی در .

قرالیت و آریستوقراسیا ، یکی متمکن لر جمهوری آره سنده اسکی بیر شهری urban « بورژوازی » نك حال و موقعنده بولونورلر . امتیازلری اطرافنده محافظه سکوت ایدرک ، دها آرز نصیبه دار اولانلره بو امتیازلری آرز محسوس قیلاراق ، حق لرینک استعمالی بیر صیقینی اقع ابتدکی یاخود هر معین کوروندوکی رک عیان ایدرک یاخود ترک عیان ایدرچکلرینی اشراب ایدرک قراالیت و بورژوازی وضعیت ظاهره لرینی محافظه ایدر بیلرلر و آنجاق بو صورتلره محافظه ایدر بیلرلر . اسکی شکوه ، تمک ، احتشام کلات . . اوتلری ینلمش ، آلتی اوبوقلردن متشکل چوروک بیر زه مین اوزهرنده هنوز آیاقدہ طوتار . فقط یقیلماقدن ، آنجاق قیمیلد ااماق سایه سنده قورتولورلر .

ملنک ، کندی مقدراتنه حاکم اولاراق اورتیه چیقیدنی بو حاضر لاءه دوری . . محتم فقط بالخاصه محصول دار اولدی .

[*] فو بورغ مستحکم برقصه نك سور خارجنده کی محله سی .

[**] بورغ چاوشیسی بولونان بیوک بیرکوی ، کوچوک

قصه .

صایلاماز بیر مقدارده غدرلقلر ، باربارلق ، سفالت ، ذلت ونساد طرح وطی اولوندی : خلقک اکثریتی تمثیلی ایدن بیر پارلمانتوده سربست مناقشه نك بیوک نوری اوکنده بو سیاه یاخود قائل لکلر مقاومت ایدمه دی . دیگر طرف دن صایلماسی کوچ بیر مقدارده حقانیت ، رفاه ، سعادت وحریت ، بریتانیا طوپراغی اوزهرینه دوکوی ؛ تبعه نك هر بری نعمت لردن حصه مند اولدی . حقیقت حالده بونون بو شیلر عوام ولوردلر قاره لری ابله ، رؤساسی متوسط ، عالی صنفه منسوب بولونان نظارت لر طرفلرندن ایضا ایدیلدی خلق حرکت کتبیوردی ، فقہا یان نه بالذات کندیسینی ونده وکیلاری دکادی ؛ کندی سوبه سندن ، کندی مرتبه سنده بولونانلردن منتخب وکیلاری دکادی . فضله اولاراق ، اوکنده ایکی بیوک قوت Pouvoir ک ذات Substance ی ، یاخود طیفی واردی : انحطاطده بولونان فقط اوچنجی جورج George III ایله بعضی مرتبه کندیسینی گوستهرن بیرقرالیت ؛ شانلی ، منور ، حریت پرور ، زنکین ، طوبرانک بیوک بیر قسمنه مالک و بو صورتله ، یکی جمیعتک مص اولونایه میال اولدینی بومده اقتصادیه Cite économique بردرجه یه قدار بورژوا Bourgeois سی اولان بیر آریستوقراسیا [یعنی صنف زادکان و اشرف] بوکون بو وارلق Substance کثافتی غائب اتمش در ؛ طیف صالانماقدہ در : ده وقراسیا ، تسویه اولومش ، مشکلات و موانع دن معری بیرزمین اوزهرنده ایله رله کده در ؛

یچن هر کون ، هر یکی فعل Acte کندیسندہ قدرت دکل ، Toute puissance حتی تنویر ایتکده و کسکینلتمکده در . انکلتره ، اوچنجی دفعه اولاراق ، موحد Unitaire قونتر ، پواسیزینی دنکسز براداره سیاسی دن کچه چک دره . اکثریت انامک نامحدود برفوذ اجرا ایتدکی و « عموم طرفندن اداره اولونان بو هر فرد حکومتی » ندن ، Le gouvernement de chacun par tous دن حریتک قورقاجانی ندر ؟

اکثریت خلق La majorité populaire اوکنده ارادتنه آچیلش ساحه بی تحدید ایدن هیچ برمانه به مصادف اولازده ده .

اوليفارسياتی دورک میراثی اولان و طر فکیانه بیر تقنین L'égislation که نتیجه سی بولونان یولسز بیر وضعیت ایله انکلیز لری قطع حساب ایتمک لزومی قارشیسینده بولونالردن در . دوغرودن دوغروییه مستبدانه و عاصیانه اولان بیر پولیتیکه نلک تشبیلرندن ده ا زیاده محب انسانیت و اصلاحیتکار ، نیک بین و صاف دل ، هرایشی اوزهرینه آلان و هرایشه برونی صوقان و امور بشرده کی نقایص ضرورییه طایماریارق هر درده دوالر ایجاد ایدن و عینی زمانده فردیه قوای زنده سندن قوباریلاجاق بوتون شی لرله یک بهالی یه صایتن آلتان بیراز رفاه مادی حصوله کتیرمک ایچین حکومتی قوللانان بیر پولیتیکه دن قورقارم .

غرب دربارلانتونلک داها عمومی و داها صادق بر مثل ملت اولدینی الی سنده دن بری بوتیلکه آرمش در . 1892 دن اول یعنی عوام قاره سنده اهالی نلک اکثریت عظیمه سنک هیچ دمه تمیل اولونمادی و قایینه لری تشکیلنده هیچ بیر تأثیری اولمادی دورده کندی قوتی مدرک بولونان افکار عمومی ، بارلانتونلک بیر تعلیماتنامه Réglementation ، تضمن یاخود بیر مجبوریات قانونیه [Contrainte] تأسیس ایدن مقرراتی و داها زیاده اولاراق ، ناظرلره و مأمورلرینه منضم صلاحیت لری برن بونظامنامه Statute لری کمال دقتله تعقیب ایدیور ، بونلره کمال استرقاب ایله باقیوردی . قانونک هر مدخاله سی ملتی بی حضور ایدیوردی ، چونکه قانونی یاپانلر کندیسنه اجنی گبی ایدی ؛ هر وصایت اداره یه Tutelle administrative ملت ایچین مستکره ایدی . چونکه ، بروقراسیاء

ایچنده ملتک کندیسندن هیچ بیرشی ، هیچ بیر کیسه کورمه دیکی بیر حکومتک آلی گبی ایدی . بوکون بالعکس انکلیز عوام قاره سی ، بوتون قومک کوچولولوش بر مثالی قایینه یی ایسه عوام قاره سی نلک کوچولولوش بیر مثالی گبی کوروور . قانون لری ، ملت کندی اثری ، بالذات کندی ارادت نلک بر قرار کی قلی ایدیور . ناظرلری ، مأمورین اداره یی ، کندی آدم لری ، کندی سنک مختلف درجه ده وکیل لری ، انتخاب کرده لرینک مرخص لری اولاراق کوروور . بناء علیه حکومتک مدخاله تدابیری عینی سوء ظنه هدف اولایور ، بروقراسیائی نفوذ و تأثیر عینی شبهه لری او یاندیرمایور . حال حاضرده ، سابق دورک احتیاط لری هنوز نابود اولامش فقط تخفیف ایتش در ؛ مؤثر Cause لرندن داها زیاده معمر اولان اثر Effet لره واقع اولدینی گبی بوتدابیر احتیاطیه کوندن کونه ضعیف لایاجاق در . بواعتبار ایله ، بارلانتونلک تام و صحیح بیر صورتده ملتک محلی اولماسی کیفیتی ، حکومت و صایت نلک و قتیله مصادف اولدینی معنوی مانع لری دفته شایان بیر درجه ده آزالتمشدر ؛ بو کیفیت فرد ایچین مبارزه ایدن غریزی ، طبیعی تضادی و حقلی احتراز لری خفیه لره کوندن فردک حریتی میدانیه چقارمش در . نظامنامه لرله هر تعیین و تحدید تشبیل مأمورلر طرفندن هر قونطرولی کندیلکندن قارشیلایان عدم مسموعیت اعتراضی برینه ، واضح قانونه و حکومتیه توجیه اولونان محرم تلفین لر ، آچیق دعوت لر

باطناً بیر « فرن » ه [*] و بیر ناظمه مالک بولونور . حال حاضرده « فرن صیقمیور » Régulateur بعضی کره شاشیریر . زمان و تجربه بویای لره داها مطرد برسیر انطباق ایتدیرمک در . بیر مطلق العنان حکمدارک ، یاخود امتیازاتی بیر هیئتک منافعی بتون ملتک منافعیله اکثریا ضدیت اوزره بولونور . بالعکس اکثریتک منافعی ، یک واسع بیر ساحه ده عمومک منافعیله توافق ایدر . بو توافق ، اساسی ، عمیق و بدیهیدر ؛ انسان لر بونی طایمادیی تسلیم و تصدیق اتمه دیک وقت ، بونلک تأیید و تصدیق ایجابات احوال Forces des choses دن صادر اولور . آتییه درج ایتدیکمز قاعده کلیه maxime لر علم اقتصادک ، جاهل کیسه لریک بیله آکلایبیله چکی احکامندن در : زنکین لریک بوتون فضله ماملک لری ضبط و مصادره اولونسه ، هر فردیه دوشه جک حصه لاشی قیلندن و یک اهمیت سز اولور . فضله Le superflu ایش Le travail ک مابه الحیاتی اولان جان بوتون سرمایه لری تدارک ایدر ؛ سرمایه تقسیم اولوندینی تقدیرده عادتاً قیرینی قیلندن بیر حصه تشکیل ایدر و بو قیرینی لر ، بو جزوئیات آرتق سرمایه نلک خدمتی گورمه ز ؛ غیر مشمر حظوظ اتمه سرعتله استهلاک اولونور . حندن فضله بیر ویرکی وضعی Taxation ، مثلاً صوگ درجه سنده قادر کونورولن نسبی ویرکی Impot progressif [*] اقتصاد ایتمک ، پاره آرتیرماق شوقی قیرار مالک اولانلرک ، حال و وقتی ای اولانلرک جمله سینی اندیشه یه دوشورور ؛ سرمایه لر مهاجرت ایدر یاخود تشکیل ایتز . بومیه لریک صنی بیر ترفی ، مستحصلاتک مصارف استحصالیه سینی بوکستیر ، پیاسه یی تحدید ایدر ، ایش طلبی [یعنی ایشچی طلبی] آزالتیر و مناسبات اقتصادیه ایچنه آتیلان تشوش بوتون تأثیر خسار انکلیزله کسب و خات ایتش اولاراق هرشی نهایت یته اولکی حاله عودت ایدر . بو نتیجه لر آنجاچ جهاته یاخود صوگ درجه ده بیر بصیرت سز لکه مستور قالیبیلر آنجاچ کلیانه بر صورتده بیعی اولان بیر خود کماق بو نتائجی کوزه آلابیلر . انوارک ، معارفک ترقیسی مناقشه اناک نشری و بو تشریاتک عقائد و سوائی اوزهرینه صاچدینی نور اطلاع بو دورلو کلیانه تشبیلره قارش کوندن کونه داها قوتی مانع لر احداث و اعلا ایدمک در . انکلیز لریک بو تشبیلر دن یالکز بر نقطه ده قورقاجانی واردر : 'ملکیت املاک و اراضی نه یی Le régime de la propriété foncière فقط بو کیفیت

Frein [*] دیزکین دیمک در . فقط بیسیقات ، او نوموویل مطبعه ما کینه لری و امثالی ما کینه لر بزه تعمیم و انتشار ایتدکن صوکره « فرن » کله سی ده ا خصوصی بیر معنا ایله تورکجه .

لشمشدر .

[*] ایرادک زیاده لکیله متناسباً آرتان ایراد ویرکی سینی 300 لیرا کلیری اولان دن 15 لیرا و 600 لیرا کلیری اولان دن 15 لیرا نلک ایکی مثلندن داها زیاده ویرکی آلامق اساسی اوزهرینه مؤسس ویرکی اصولی .

عائله حیاتی

۵

معلملرک اجر تلری

۱ اکثریا نازک اولان اجرت مسئلهسی ، بیوک بر احتیاط ایله و اکثریا معلم ایله عائله آره سنده واسطه معارفه اولمش اولان ذات ایله کوروشولور ، نقطه سی نقطه سینه درسک باشلادیقی تاریخ و اجرتک زمان تسویه سی وضوح تام ایله معلمی صیقلیله جک و حقنی ایسته مه یه مجبور ایده جک بر تاخره میدان و یرمه مک ایچون ، تثبیت اولونور . هر آی معلمه ، تقرر ایدن مبلغ کونده ریلیر و اکثریا تکرار اولونان برشکران فورمولی بو مبلغه مترافق اولور . اکر معلم هر آی نهایتنده نوطی و یرمه یی اعتیاد ایتمش ایسه بو نوط قابالی ظرف ایچنده ، شا کرده واسطه سیله دکل ، خدمتچی واسطه سیله کونده ریله یه اعتنا اولونمالیدر . اکر معلمه طائله آره سنده جاری معامله اجرتی دوغرودن دوغرویه کندیسنه و یریله یه مساعد بر درجه ده دوستانه ایسه ، بو تأدییه شا کردک یاننده وهله خدمتچیلرک یاننده یاپیلماقدن اجتناب اولونمالیدر . صورت تأدییه کرک بوسته واسطه سیله اولسون کرک دوغرودن دوغرویه اولسون مبلغ ، تقرر شرائطه کوره صورت قطعیه ده

و نهایت صیق اخطارلر عرض رو ایتیه باشلایور . واضع قانونده و حکومتده کندیسنی ، کندی ممثلی گورن ملت . . واضع قانونک و حکومتک بر بوتون قومی دکل بیر یاخود ایکی صنفی تمثیل ایتدیکی وقت اولدینی گیبی ، آرتق ملت ایفاظ ایدیلور ، متیقظ بولونمایه دعوت اولونمایور . ملت واضع قانونک فردی بعض فعل و حرکت Acte دن منع و یاخود بعضی فعل و حرکتله مکلف قیلماسنی حکومتک قونطرولی منع ، مجبور ایتمه سنی حکم و حاکم روی یاماسنی فوق العاده گورمه یور . حکومته آجیلان بو « قره دی Credit » ناک ، بو اعتبارک دوکنمه سی و اولجه کتله ناسک امین و درین سوق طبعی سیله حریت ی حمایه ایدن ضدیت لور . . [یعنی حکومت و پارلمانتو ایله ملت آره سنده کی سوعسزلکار] داها زیاده مطلع ، داها زیاده منور اولاجاق محاکمه ناسده ندقیق ایدیلش اعتراض لر حالنده ، تکرار تقرر و تأسیس ایتمه سی ایچین ، موقوف لر دلائله اوزون بر تربیه چوق مقتضی اولاجاقدر . ترجمه ع . ج .

نقصانمز ، سانیعی سانیمنه تام اولمالیدر . اکر چوجوق بتون درسلیخی آلامادیسه ، زحمت اختیار و وقت صرف ایده رک نه وه قادر کلش اولان معلمک بونده صنع و قصصیری بولونماز . و آیلنی تماماً تأدییه اولونمالیدر . چوجو عک خسته اولماسی کیبی احوالده معلم اولدن خبردار ایدیلش ایسه و بوجو چوق ایچون آردینی زمانی تصرفده سربست بر اقیلمشسه اوزمان و یریلش درسره کوره اجرت تسویه اولونه یلیر . اکر معلمک مانعی ظهور ایده رک درسه کله مزسه شا کردک ابوینی بومانعدن خبردار ایدر و یرمک امکانشز لغنده قالدینی باشقا بر کون و یرمه یه ، آرزو ایدیلدیکی تقدیرده ، آماده بولوندیغنی بیلدیرمه یی ده اصلا اونوماز . هر حالده معلمک اجر تنیدن تنزیلاتده بولونماق دوغرودر . بعضی زمانلرده بر هدیه ایله یاخود نازکانه تقدیم ایدیلن بر اکر امیه ایله معلمه شکر کذارلق و خوشنودلق اظهار اولونمالیدر .

اگر معلمک حال ووقتی یرنده ایسه کندیسنه هدیه اولاراق بر بنت اشیاسی یاخود کوزهل بر پیلو ، مثلاً ، قادینسسه بر یدپازه و یریلیر . اکر ثروتجه اورته حاللی ایسه ترجیحاً ایشنه یارایاجاق اشیا مثلاً بر کورک یاقا ، بر شاقه ایکنه سی ، بر قاچ چفت الیون ، بر باستون ، بر شمسیه الخ کمال نزا کتله تقدیم ایدیلیر و هدیه لر کمال شکرانله قبول اولونور . معلم بونده بر محبت و مربوطیت نشانه سی گورور . سنه باشی معلمک ابوینه یاپدینی زیارتده ، ابوین خدمتندن پک ممنون اولدوقلرینی معلمه دوستانه بر صورتده سوله مه یه اهتم و شا کردلرینک ترقیسی ممنونیتله موضوع بحث ایدر و چوجوقلره الهام ایده یلمش اولدینی محبتدن دولای کندی کندیلرینی تبریک ایدرلر . معلمده اوکون چوجوقلرک الی دوستانه صیقار . چوق شکر بوکون آرتق معلملر جسمانی جزا تطبیق ایتمه دیکلرندن شا کردلر معلملری ایچون محبت بسله یه بیلیرلر .

معلملرک وظیفه لری

چوجوقلرک و ابوینک معلمه قارشی وظیفه لری اولدینی کیبی معلمکده ایی بر تربیه کورمش کیمسه لرک اهل ایده مه یه جکی وظیفه لری واردر . معلم نه وه